

Ügyfélértájékoztató

a közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekményekkel kapcsolatos beadványokhoz

Tájékoztatóban szereplő inNOVA

Témacsoport: Bűnügyi ügyintézés bűncselekményekre vonatkozóan

Azonosító	Úrlap megnevezése
IN-100017	Felülbírálati indítvány a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények miatt folytatott eljárás esetén

A tájékoztató hatályos 2022.11.15-től.

A jogszabályi háttér:

- a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.)
<https://njt.hu/jogszabaly/2017-90-00-00>
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.)
<https://njt.hu/jogszabaly/2012-100-00-00>

Mi a felülbírálati indítvány?

2022. november 15. napjától lehetőség van arra **a közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények** esetében:

- ha a nyomozó hatóság vagy az ügyészség a feljelentést elutasítja, vagy az eljárást megszünteti,
- akkor felülbírálati indítvány útján
- a bírósághoz lehessen fordulni a nyomozás elrendelése, folytatása iránt - ha a nyomozó hatóság, ügyészség a felülbírálati indítványnak nem ad helyt.

Milyen bűncselekményeknél van helye felülbírálati indítványnak?

A törvény a felülbírálati indítvány benyújtását **a közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények** esetében biztosítja.

Az indítvány alapján az eljáró hatóságok ez ezen bűncselekményekkel *az adott ügyben szoros összefüggésben lévő más bűncselekményeket* is vizsgálhatják.

Melyek a **közhatalom gyakorlásával és a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények?**

- a **korrupciós bűncselekmények** (Btk. XXCII. Fejezet) – *kivéve* a vesztegetés és a vesztegetés elfogadásának enyhébben minősülő eseteit (Btk. 290. § (1) és (6) bekezdés, Btk. 291. § (1) bekezdés)
- a **hivatali visszaélés** (Btk. 305. §) – *kivéve*, ha nem vezető beosztású hivatalos személy követi el rendvédelmi szervnél, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnál, Országgyűlési Őrségnél, fővárosi, megyei kormányhivatalnál, önkormányzati igazgatási szervnél, köztisztviselőnél
- a **nemzeti vagyonra** vagy a közfeladatot ellátó közérdekű **vagyonkezelő alapítványok által kezelt vagyonra** elkövetett vagy ilyen vagyonban kárt okozó
 - **sikkasztás, csalás, gazdasági csalás, információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás súlyosabban minősülő esetei** [Btk. 372. § (4) – (6), Btk. 373. § (4) – (6), Btk. 374. § (4) – (6), Btk. 375. § (2) – (4)]
 - **hűtlen kezelés** (Btk. 376. §)
- a költségvetést károsító bűncselekmények közül
 - **a költségvetési csalás súlyosabban minősülő esetei** [Btk. 396. § (3) – (6)]
 - **a költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása** (Btk. 397. §)
- a versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban (Btk. 420. §)
- az előbbi bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett
 - **bűnszervezetben részvétel** (Btk. 321. §)
 - **pénzmosás** (Btk. 399. § és 400. §)

Milyen okból nyújtható be felülbírálati indítvány?

Ha a nyomozó hatóság vagy ügyészség a feljelentést azért utasította el, vagy az eljárást azért szüntette meg, mert a véleménye szerint:

- a cselekmény nem bűncselekmény,
- a bűncselekmény gyanúja hiányzik (csak feljelentésnél),
- nem a gyanúsított követte el a bűncselekményt,
- nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése,
- a cselekmény nem közvédelemre való tekintettel elkövetett bűncselekmény,
- az elkövető büntetendőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét kizáró ok állapítható meg (így például ha a hatóság úgy látta, hogy a cselekmény elkövetése kényszer, fenyegetés hatása alatt történt).

Mikor nem nyújtható be felülbírálati indítvány?

Ha:

- a feljelentett, a gyanúsított **fiatalkorú**,
- az elkövető **gyermekkorú**, vagy **kóros elmeállapota miatt nem büntethető**,
- a feljelentés elutasítása, az eljárás megszüntetése a **terhelt együttműködése miatt történt**,
- a feljelentés elutasítására, az eljárás megszüntetésére azért került sor, **mert a terhelt fedett nyomozó, leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja, vagy titkosan együttműködő személy.**

Mikor hozott határozatok kapcsán van helye felülbírálati indítványnak?

Csak a **2022. november 15. napja után hozott határozatok** esetében biztosítja a törvény a felülbírálati indítvány lehetőségét. Az ezen időpont előtt született határozatoknál visszamenőlegesen nincs helye felülbírálati indítványnak.

Ki nyújthat be felülbírálati indítványt?

Minden **természetes és jogi személy**, *kivéve* a terheltet, a védőt, valamint az állami vagy közhatalmat gyakorló szerveket.

A felülbírálat indítványt tehát a cselekménnyel közvetlenül nem érintett, „kívülálló” személy is benyújthat.

A sértettnek, feljelentőnek „elsőbbbsége” van: ha a sértett, feljelentő felülbírálati indítványt nyújtott be, akkor más személy számára már nincs lehetőség arra, hogy felülbírálattal éljen.

Mi a felülbírálati indítvány benyújtásának határideje?

Ha az eljárásban **feljelentő, sértett** vett részt, elsősorban ők jogosultak felülbírálati indítványt benyújtani. Részükre a hatóság a határozatot *közvetlenül kézbesíti* és nekik a kézbesítéstől számított 1 hónap áll rendelkezésre az indítvány benyújtásra.

Ha letelt a sértett, feljelentő részére biztosított 1 hónap, vagy nincs sértett, feljelentő, akkor a határozat 5 munkanapon belül *megjelenik a határozatot hozó szerv hivatalos oldalán, de ekkor már anonimizált formában*. A közzétételtől számított **1 hónapon belül** kell az indítványt a határozatot hozó nyomozó hatósághoz, ügyészséghez *előterjeszteni*.

A határidő a **következő hónap azonos számú napján telik le**, ha nincs olyan számú nap a következő hónapban, akkor annak a hónapnak az utolsó napján. Ha a határidő utolsó napja hétfővégre, vagy munkaszüneti napra esik, akkor a következő munkanapra módosul a határidő.

Az indítványokat az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint (e-úrlapon, cégkapun) **a határidő utolsó napján éjfélig** lehet megtenni. E-mailben benyújtott indítvány nem hatályos!

Mi az indítvány benyújtásának menete?

Az anonimizált határozat és ügyiratjegyzék *megjelenik a határozatot hozó szerv hivatalos oldalán*. A közzététel időpontjától számítva **1 hónapon belül** kell az indítványt a határozatot hozó nyomozó hatósághoz vagy ügyészséghez benyújtani.

Az eljárásban kötelező a jogi képviselő. Írásbeli beadvány kizárólag jogi képviselő útján adható be. A jogi képviselők kizárólag a jogi képviselőkre vonatkozó szabályok szerint, elektronikusan terjeszthetnek elő beadványt (cégkapun keresztül).

A felülbírálati indítványt meg kell indokolni. Az indítvány mellé az indítványozó az álláspontja szerint az ügyben bizonyításra alkalmas adatokat, iratokat, nyilatkozatokat is csatolhat.

Van-e lehetőség igazolásra a benyújtás határidejének elmulasztása miatt?

Az eljárásban a határidő elmulasztása miatt **igazolásnak nincs helye.**

Szükséges-e ügyvéd vagy más jogi képviselő?

Az eljárásban kötelező a jogi képviselet. A felülbírálati indítványt és minden más ahhoz kapcsolódó beadványt írásban kizárólag az indítványozó jogi képviselője nyújthatja be.

Mikor nem hatályos a benyújtott felülbírálati indítvány?

Felhívjuk a figyelmét arra, hogy ha

- nincs jogi képviselője

és/vagy

- az írásbeli indítványt nem jogi képviselő útján, az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint nyújtja be

és/vagy

- nem határidőn belül

akkor az indítvány **nem hatályos**, az indítványt a hatóságok érdemben nem tudják elbírálni.

Így ezeknek a szabályoknak a betartása kiemelten fontos!

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az e-mailben benyújtott indítvány nem felel meg az elektronikus kapcsolattartás szabályainak.

Kérhető-e költségkedvezmény?

A felülbírálati indítvány előterjesztője költségkedvezmény iránti kérelmet nem terjeszthet elő.

Kérhető-e pártfogó ügyvéd?

A felülbírálati indítvány előterjesztője pártfogó ügyvédre nem jogosult.

Megismerhetők-e a nem anonimizált határozat, ügyiratjegyzék, valamint a nyomozás iratai?

A sértetten és feljelentőn kívül minden más felülbírálati indítványt benyújtó kizárólag az anonimizált határozatot és az anonimizált ügyiratjegyzéket ismerheti meg.

A nyomozati iratok megismerésére csak az eljárás egy későbbi szakaszában nyílik lehetőség, amikor már a vádindítvány benyújtása érdekében kérheti a korábban felülbírálati indítványt benyújtó a nyomozati iratokat.

A felülbírálati indítvány benyújtása után mi történik?

1./A határozatot hozó nyomozó hatóság, ügyészség megvárja, hogy a felülbírálati indítványok előterjesztésre rendelkezésre álló 1 hónapos határidő leteljen, majd ezután 3 napon belül megvizsgálja az indítvány(oka)t.

Ha egyetért az abban foglaltakkal, saját maga elrendeli vagy folytatja a nyomozást.

Ha nem ért egyet, felterjeszti az iratokat az indítvánnyal/indítványokkal együtt

- a nyomozó hatóság az ügyészségnek,
- az ügyészség a felettes ügyészségnek,

amely 8 napon belül megvizsgálja a felülbírálati indítványban foglaltakat.

2./Ha az **ügyészség, vagy a felettes ügyészség** egyetért az indítvány(ok)ban foglaltakkal, saját maga elrendeli vagy folytatja a nyomozást.

Ha nem ért egyet, felterjeszti az iratokat az indítvánnyal/indítványokkal együtt **a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Bírói Csoportjának.**

3./A bíróság 1 hónapon belül dönt. Ha a felülbírálat indítványt eljárást megszüntető határozat miatt nyújtották be és az iratok mennyisége vagy a felülbírálati indítványok száma jelentős, akkor ez a határidő legfeljebb 2 hónappal meghosszabbítható.

A bíróság:

- elutasíthatja az indítvány(oka)t,
- vagy a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, ezzel a döntéssel megindul a nyomozás, vagy folytatódik az eljárás.

4./Ha a bíróság rendelkezése alapján elindult, vagy folytatott nyomozást a nyomozó hatóság, ügyészség **ismételten megszünteti** a meghatározott okok miatt, akkor a **felülbírálati indítvány benyújtójának lehetősége van arra, hogy** a bírósághoz – a határozatot hozó nyomozó hatóságon, ügyészségen keresztül – 2 hónapon belül **vádindítványt nyújtson** be.

Ha a bíróság úgy dönt, hogy a vádindítvány megfelel a törvényben foglaltaknak és a vádlottként megjelölt személy megalapozottan gyanúsítható, akkor a vádindítvány benyújtója, mintegy **„laikus ügyészként”** fogja a vádat képviselni a bíróság előtt. *A jogi képviselet – és ennek megfelelően az elektronikus kapcsolattartás (ürlap) – ekkor is kötelező.*